

Förord

I Uppsala universitets jämställdhetsplan anges som mål att verka för att studenter i möjliga mån möter genusperspektiv i sin utbildning. Därför anges att utbildning för studenter och anställda i jämställdhets- och genusfrågor skall utvecklas. Ett annat mål är en ökad kunskap hos anställda om genusbegreppets innebörd och praktiska konsekvenser. För att underlätta för beslutsfattare att finna namn på genusforskare inom universitetet har Jämställdhetskommittén funnit det angeläget att synliggöra genusforskning som pågår vid Uppsala universitet. Synliggörandet möjliggör kontaktskapande mellan forskare, lärare och studenter i ökad utsträckning. Det visar var möjligheter till handledning i genusteoretiska frågor inom Uppsala universitet kan sökas.

Förteckningen har sammanställts genom att forskare själv har fått anmäla intresse. Jämställdhetskommittén gör således inte anspråk på att presentera en komplett lista med all genus-, feministisk- eller kvinnoforskning som pågår vid universitetet.

Anneli Wennström
Jämställdhetshandläggare

Innehåll

Förord	1
Humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet	3
Teologiska fakulteten	3
Teologiska institutionen	3
Historisk - filosofiska fakulteten	6
Institutionen för ABM, estetik och kulturstudier	6
Institutionen för arkeologi och antikens historia	6
Institutionen för Idé- och lärdoms historia	8
Institutionen för kulturanthropologi - och etnologi	10
Litteraturvetenskapliga institutionen	12
Språkvetenskapliga fakulteten	14
Institutionen för afro-asiatiska språk	14
Institutionen för nordiska språk	15
Romanska institutionen	16
Samhällsvetenskapliga fakulteten	16
Institutet för bostadsforskning- och urbanforskning	16
Ekonomisk-historiska institutionen	17
Företagsekonomiska institutionen	22
Sociologiska institutionen	23
Lärovetenskapliga området	28
Lärovetenskap	28
Medicinska vetenskapsområdet	29
Medicinska fakulteten	29
Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap	29
Institutionen för medicinska vetenskaper	29
Centrum för kvinnoforskning	31

Humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet

Teologiska fakulteten

Teologiska institutionen

Namn: Edgardh Beckman, Ninna

Befattning: Teologie doktor, forskare vid Diakonivetenskapliga institutet

Telefon: 018 - 56 40 80

E-post: Ninna.Edgardh@teol.uu.se

Nyckelord: Kön/genus, diakoni/välfärdsfrågor, gudstjänst/liturgi, kyrka

Forskning: Disputerade 2001 inom ämnet kyrkovetenskap vid teologiska fakulteten, Uppsala universitet, på avhandlingen *Feminism och liturgi - en ecklesiologisk studie* (Verbum 2001).

Avhandlingen kombinerar ett feministiskt och kyrkovetenskapligt perspektiv på gudstjänsten i den kristna kyrkan. Avhandlingen utgår från svenska exempel på en rörelse som finns dokumenterad världen över idag, där kvinnor själva skapar gudstjänster som de upplever som adekvata. Mina frågor till materialet handlar om hur kristna gudstjänsttraditioner hanteras i den praxis som växer fram i denna rörelse. Vad kritiseras, vad kastas ut, vad återanvänds och hur kommer de feministiska ambitionerna till uttryck, exempelvis i hur kön/genus hanteras. Det kyrkovetenskapliga perspektivet innebär att jag samtidigt betraktar mitt material som ett uttryck för den kristna kyrkan och frågar mig vad som karakteriserar denna kyrka.

Min fortsatta forskning vid Diakonivetenskapliga institutet är inriktad på frågor om genus, diakoni, välfärdsfrågor och gudstjänst. Ett exempel på vad som ligger inom mitt forskningsområde är könsperspektiv på den form av frivilligt arbete som idag efterfrågas på allt fler samhällsområden. Jag ställer då frågor om vem som ska utföra detta arbete, samt vilken roll frivilligarbete har spelat för kvinnor historiskt, jämfört med vilken roll det kan tänkas spela idag. I ett planerat jämförande projekt kring kyrkor som aktörer för social välfärd i Europa planerar jag en genusinriktad delstudie.

Jag arbetar också med ett forskningsprojekt om diakoni och gudstjänst i Svenska kyrkans kontext. Här kommer förändringar i människors trosföreställningar och värderingar in i bilden, tillsammans med frågor om hur kyrkan förstår sin egen roll i ett föränderligt samhälle.

Ytterligare frågor som kan vara aktuella inom mitt forskningsområde är historisk forskning kring kvinnor och diakonalt arbete. Vad har diakonissor/kvinnliga diakoner betytt för Svenska kyrkan under 1900-talet? Vilken teologi har de uttryckt i sitt arbete, och hur har denna teologi förhållit sig till Svenska kyrkans officiella?

Namn: Evers Rosander, Eva

Befattning: Forskarassistent och prodekan

Telefon: 018 – 471 22 32

E-post: Eva.Evers-Rosander@teol.uu.se

Nyckelord: Translokalt, migration, handel, islam, sufism, Senegal, Västafrika

Forskning: Mitt forskningsprojekt (SAREC-finansierat 1998-2001) heter "Translocal Islam: Mourid Women in Senegal and Spain". Det handlar om kvinnliga senegalesiska handelskvinnor på Tenerife och deras ekonomiska och religiösa karriärer främst i diasporan.

Jag intresserar mig för sufism i Senegal, Västafrika och sufikvinnors religiösa praktik i Senegal och i Spanien. Den sufiorde jag specialiserat mig på heter El Mouridiyya. Grundarens mor, Mam Diarra Bousso, som kvinnligt ideal utgör ett annat besläktat ämne för

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

min forskning, liksom genus, etnicitet och kast som samverkande identitetsskapande faktorer ur ett translokalt perspektiv.

I flera olika artiklar har jag behandlat mouridismen i Senegal, kvinnors religiösa föreningar och pilgrimsfärder i Senegal och kulten kring Mam Diarra Bousso i Porokhane, Senegal. Kvinnor, kast och mänskliga rättigheter är ett annat tema, som jag har skildrat med utgångspunkt från de kvinnliga migranternas liv på Teneriffa, Spanien.

F n arbetar jag med att ställa samman artiklarna till en bok. Tidigare har jag forskat om muslimska kvinnor och samhällsförändring i Ceuta, Nordafrika och angränsande delar i norra Marocko. Jag innehar en forskarassistenttjänst i religionsvetenskaplig kvinnoforskning, delfinansierad av Vetenskapsrådet, vid Teologiska institutionen. Här ansvarar jag också för ett religionsvetenskapligt kvinnoseminarium öppet för doktorander, lärare och intresserade även utanför teologiska institutionen.

Namn: Höglund T, Anna

Befattning: Teologie doktor, forskare i etik vid Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap

Telefon: 018 - 611 35 82

E-post: Anna.Hoglund@bioethics.uu.se

Nyckelord: Feminist ethics, military violence, narrative ethics, moral agency as gender construction, rape in war.

Forskning: Disputation vid Teologisk fakultet, Uppsala, mars 2001 på avhandlingen *Krig och kön. Feministisk etik och den moraliska bedömningen av militärt våld*. (War and Gender. Feminist Ethics and the Moral Judgement of Military Violence) Uppsala Studies in Social Ethics 26, Acta Universitatis Upsaliensis 2001.

The thesis aims to develop a critical feminist analysis of ethical theories of war and peace and to offer a constructive contribution to the ethical judgement of military violence. A subsidiary aim is to develop feminist ethics through a critical analysis of theories within the field. In the study ethical arguments for and against the use of military violence are analyzed and criticized, as well as the construction of gender in traditional ethical theories.

As an alternative, a moral judgement of military violence based in narratives of rape in war is presented. From testimonies of women abused in the war in former Yugoslavia the conclusion is drawn that an adequate understanding of morality must take into account peoples experiences of immorality. Furthermore, it is argued that violence hitherto apprehended as private must be related to public violence; that moral judgement should be guided by reason and emotion reflexively; and that moral agency is part of mens and womens gender construction. Through a narrative approach to social ethics new moral arguments against the justification of military violence are highlighted, in particular the argument that it violates peoples moral agency and their bodily integrity.

Pågående forskningsprojekt:

1) Prioriteringar inom hälso- och sjukvården med fokus på de äldre i befolkningen.

2) Arbetsorganisation, stress och vårdetiska prioriteringar.

Några nyckelord med relevans för genusforskning: eventuell ålders- och könsdiskriminering i konkreta prioriteringssituationer, ålder och kön som analytiska kategorier i biomedicinsk etik, skilda moraliska resonemangsmodeller relaterade till kön. Moralisk stress i anslutning till strukturella förhållanden och hierarkier av makt och kön.

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

Namn: Sjöberg, Mikael

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 22 46

E-post: Mikael.Sjoberg@teol.uu.se

Nyckelord: exegetik, feminism, maskulinitet, narratologi, reception.

Forskning: Syftet med avhandlingen är att genom aspekterna kön, etnicitet och klass undersöka formländet av litterära karaktärer i berättelsen om domaren Jefta. Materialet består av bibeltexten (Dom 10-12) samt ett urval av skönlitterära parafrafer på berättelsen från olika genrer från renässansen och framåt. Frågan gäller på vilket sätt den manliga krigshjältens och det kvinnliga offrets identitet förändras i steget från bibeltext till exempelvis romantisk lyrik eller modernt drama. I avhandlingen anläggs m a o ett feministiskt perspektiv på den kulturella receptionen av en biblisk text. Frågor om text-teori och tolkningsetik aktualiseras också i avhandlingen.

Namn: Stenström, Hanna

Befattning: Teologie doktor, vik. universitetslektor

Telefon: 018 – 471 26 67

E-post: Hanna.Stenstrom@teol.uu.se

Nyckelord: Feministisk bibeltolkning, kvinnosyn i Bibeln.

Forskning: Jag är en feministisk forskare i bibelvetenskap, närmare bestämt Nya Testamentets Exegetik. I min avhandling (1999) studerade jag hur såväl traditionella som feministiska exegetiska forskare hanterat en erkänt svårtydd bibeltext, som har en tydlig könssymbolik och är oförställt androcentrisk. Ur detta studium växte en mer principiell diskussion dels om den feministiska bibelforskningens syften och tolkningsstrategier, dels om hur bibelforskare överhuvudtaget sett på de etiska och politiska dimensionerna i bibeltolkningen. I allt detta anknyter jag till viktiga diskussioner i det internationella forskarsamhället i min disciplin.

Efter avhandlingen har jag försökt vidareutveckla den teoretiska reflektionen kring exegetikens etiska och politiska aspekter i anslutning såväl till feministisk teori som till litteraturvetenskapliga diskussioner om "ethics of reading" och "ethics of criticism". Min förhoppning är att kunna skapa en teoretisk ram inom vilken jag kan arbeta dels med analys av bibeltexter som exempelvis använder kvinno-symbolik och sexualsymbolik men också i studier av bibeltolkningar i olika typer av nutida material (teologiska såväl som skönlitterära texter) där kvinnor (med mer eller mindre tydligt emancipatoriska avsikter) utformar bibeltolkningar som ger alternativ till sådana akademiska och kyrkliga tolkningar som förespråkar kvinnounderordning.

Namn: Sultán Sjöqvist, Madeleine

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 – 471 2193

E-post: madeleine.sjoqvist@teol.uu.se

Nyckelord: Religionssociologi, kön/genus, islam, identitet, meningssystem.

Forskning: I centrum för religionssociologisk genusforskning står det emiriska studiet av människors erfarenheter av religion, deras erfarenheter och praktiker. Fokus ligger på de som praktiserar religionen - inte på religionens läroinnehåll. Mening och förståelse är centrala begrepp. Det är centralt att försöka förstå och förklara hur de processer ser ut där genus och religiositet skapas, upprätthålls och förändras. En viktig utgångspunkt är att man antar att det föreligger en ömsesidig påverkan mellan religion och samhälle: religion skapas i en samhällelig kontext och att samhällen även påverkas av religion.

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

I mitt avhandlingsarbete studerar jag svenska kvinnor som konverterat till islam ur ovannämnda perspektiv. Hur förstår de sin konversionsprocess och hur ser deras liv ut idag är två centrala frågor som jag försöker besvara.

Historisk - filosofiska fakulteten

Institutionen för ABM, estetik och kulturstudier

Namn: Rydbeck, Kerstin

Befattning: Universitetslektor och prefekt

Telefon: 018 - 471 79 78

E-post: Kerstin.Rydbeck@abm.uu.se

Hemsida: www.abm.uu.se/personal/

Nyckelord: Se respektive forskningsprojekt

Forskning: Folkrörelse- och folkbildningshistorisk forskning med genusperspektiv i tre projekt:

1. "Genus och folkbildning. Kvinnornas positioner inom frikyrkorörelsens, nykterhetsrörelsens och arbetarrörelsens litterära verksamhet 1900-1960". Finansierat av Vetenskapsrådet. Avslutat dec. -02. Planerad publikationsform: bok. Delresultat finns publicerade i form av bidrag i antologin "Folkbildning och genus - det glömda perspektivet", red. Kerstin Rydbeck & Karin Nordberg (Linköping 2001).

Nyckelord: folkbildning, folkbildningshistoria, folkrörelser

2. "Organisering efter kön. Svenska kvinnoorganisationer ca 1870-2000". En inventering av organisationer, deras utgivning av skrifter och periodiska publikationer samt arkivsituationen. Beräknas vara avslutat 2004. Planerad publikationsform: bok.

Nyckelord: folkrörelser, kvinnorörelsen

3. "Att läsa böcker i en cirkel". En studie ur ett folkbildnings- och bokmarknadsperspektiv av bokcirkeln som fenomen idag och historiskt. Beräknas vara avslutat tidigast 2005. Planerad publikationsform: bok.

Nyckelord: folkbildning, studiecirklar, bokmarknad

Institutionen för arkeologi och antikens historia

Namn: Ingvarsson-Sundström, Anne

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 20 88

E-post: Anne.Ingvarsson_Sundstrom@antiken.uu.se

Nyckelord:

Forskning: Jag skriver min avhandling om barn under bronsåldern (Grekland) med utgångspunkt från osteologiskt material, det vill säga barnskelett. Avhandlingen fokuserar på barns levnadsförhållanden så som hälsa, mortalitet osv., men också det nära samband som finns mellan barns och mödrars hälsa, exempelvis amning. Även mer sociala/kulturella frågeställningar tas upp: t. ex. vid vilken ålder betraktas man som människa, när blir man vuxen. Det arkeologiska materialet som kan knytas till barn och barndom diskuteras.

Namn: Lidström Holmberg Cecilia

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 62 37

E-post: cecilia.lidstrom_holmberg@arkeologi.uu.

Nyckelord: social structure, gender agency, technology, household, Mesolithic and Early Neolithic

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

Forskning: I am part of a archaeological research project called "From Coast to Coast: Stone Age Society in Change". The project studies the changeover from nomadic hunter-gatherer life of the Mesolithic, to the settled society of the Neolithic. Agricultural ideas was introduced into Sweden, up until the Mälardalen area around 3 900 B.C. This is seen as having changed people's living conditions, conceptions, social organisation and culture. The introduction elucidates the structure of previous hunter-gatherer lifestyles.

During the Mesolithic - Neolithic transition designed handquerns appear in the archaeological record in Middle Sweden. Some (3900-3300 BC) sites show a specific structuring of activities and artefacts within the social domestic space. Embedded in the structuring of querns seem to be gendered ideas of social organisation. Included in the social order are cultural expectations of women, men and children creating and using their living space. The way people structured their living space through gender ideologies, also seems to set part of the agenda for ritual actions and votive offering ceremonies. I also discuss how visualising a gendered past demands critical rethinking of how knowledge is produced within the archaeological discourse.

Namn: Willemark, Kajsa

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 62 37

E-post: Kajsa.Willemark@arkeologi.uu.se

Nyckelord: Feministisk teori, genusperspektiv, arkeologi, stenteknologi.

Forskning: "Ur betraktarens öga – ett genusperspektiv på norrländsk bronsålder". Vad är innebörden av att använda feministisk teori i arkeologi? Avhandlingen fokuserar på feministisk vetenskapsteori och diskuterar dess användbarhet inom arkeologisk forskning. Ett försök att formulera en feministiskt baserad strategi för att granska samtida arkeologiska kunskapsanspråk presenteras. Samma strategi prövas i konsekvensanalyser av alternativa förhistoriska tolkningar med ett fokuserat genusperspektiv. Till ett teoretiskt resonemang kopplas ett arkeologiskt material, främst bestående av bifacialt bearbetade kvartsitspetsar från Norrland. De omsorgsfullt bearbetade kvartsitspetsarna har tillskrivits en mångfald av betydelser och tolkningar för norrländsk bronsålder: som en av de viktigaste kronologiska markörerna, en stor teknologisk innovation, den enda indikationen på kraftigt expanderande jakt, en symbol för etnisk tillhörighet och social organisation. Dessutom tolkas ofta spetsar som en statisk och oproblematiserad genus- eller könsmarkör. Jag vill föra en diskussion om genus- respektive könsbegreppet kopplat till dessa kvartsitspetsar, och i detta sammanhang betrakta stenteknologi som en form av social kommunikation. Relevant för diskussionen är uppfattningen om den materiella kulturen som meningsbärande i genusprocesser, och/eller materiell kultur som ett av de aktiva element som konstituerar genus i en given förhistorisk kontext. Genom att använda etnografisk och antropologisk litteratur, som även den är baserad på feministisk teori med ett fokuserat genusperspektiv, prövar jag att vidga mina tolkningsramar för en större variation av de sociala relationer och genusordningar som kan ha varit möjliga i de aktuella arkeologiska sammanhangen. Kombinationen av teori och etnografisk stimulans resulterar i två tänkta scenarier, båda med genusrelationer i centrum. De två scenarierna jämförs med det arkeologiska materialet från tre bronsåldersboplatser belägna i Västerbotten. Av stor vikt är dialogen mellan teorier och arkeologiskt material, dvs att de arkeologiska lämningarna ges chansen att bjuda motstånd gentemot de konstruerade scenarierna.

Institutionen för Idé- och lärdomshistoria

Namn: Helmius, Agneta

Befattning: Doktorand

Telefon: 040 665 73 13

E-post: Agneta.Helmius@gender.uu.se

Nyckelord: Kön, offentligt samtal, äktenskap, 1700-tal, Sverige, dygden.

Forskning: Avhandlingens tänkta titel är för närvarande Dygdens lön. Kön och förändring i 1700-talets svenska offentliga samtal. Den behandlar ett material bestående av moraliska veckoskrifter och småskrifter.

Namn: Johannisson, Karin

Befattning: Professor

Telefon: 018 - 471 15 81

E-post: Karin.Johannisson@idehist.uu.se

Nyckelord:

Forskning: Den tidigare forskningen har behandlat temat de medicinska, biologiska och antropologiska vetenskapernas bilder av kvinnans kropp, hälsa och sjukdomar i ett historiskt perspektiv.

Publikationer på detta tema:

Den mörka kontinenten: Kvinnan, medicinen och fin-de-siècle (Stockholm: Norstedts 1994 + en rad nytryckningar). Kortare versioner på flera håll, bl.a. Piroska Östlin m.fl. eds, Kön och hälsa (Stockholm 1999), engelsk version Gender inequalities in health: A Swedish perspective (Harvard 2001)

Namn: Larsson, Marianne

Befattning: Doktorand

Telefon: 018- 471 15 75

E-post: Marianne.Larsson@idehist.uu.se

Nyckelord: kön, individualitet, medicinshistoria, ideologi, 1800-tal

Forskning: Jag skriver på en avhandling med arbetsnamnet "Den moraliska kroppen: Medicinens tolkningar av kön och individualitet i 1800-talets Sverige". Syftet är att med utgångspunkt i de medicinska texter som under 1800-talet gavs ut i Sverige undersöka på vilket sätt idéer om kön och individualitet införlivades i kvinnors och mäns kroppar. Jag menar att de konstruerade bilderna av kvinnligt och manligt formades parallellt och hade en avgörande roll i etableringen av en rad sociala institutioner under seklet. Tolkningarna av könsens biologi legitimerade inte bara mäns och kvinnors olikartade sociala, moraliska och politiska roller utan även naturaliserad bild av det monogama äktenskapet, en viss arbetsdelning i det framväxande borgerliga samhället, och politiskt viktiga gränsdragningar mellan olika samhällsklasser, åldersgrupper och "civilisationsnivåer". Jag studerar vilka ideologiska behov de medicinska tolkningarna fyllde och på vilket sätt särskiljandet mellan kvinnligt och manligt var under ständig utmaning och präglades av komplexitet och motsägelser.

Namn: Lövheim, Daniel

Befattning: Doktorand

Telefon: 018- 471 15 76, 471 14 77

E-post: Daniel.Lovheim@idehist.uu.se

Nyckelord: Naturvetenskap, läroplansforskning, könskonstruktion, boundary-work

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

Forskning: Min forskning handlar om naturvetenskapen i skolan under 1900-talet. En del av de frågor jag ställer i min forskning berör genusfrågor, och då främst vilken typ av naturvetenskap som skulle läsas av pojkar respektive flickor, och huruvida dessa förhållanden har förändrats något över tid.

Namn: Nilsson, Ulrika

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 15 75

E-post: Ulrika.Nilsson@idehist.uu.se

Nyckelord: 1800-tal, 1900-tal, gynekologi, professionalisering, kön, sexualitet.

Forskning: "Kampen om kvinnan: Gynekologi, professionalisering och konstruktioner av kön och sexualitet, 1860-1925" Tidig modern gynekologi (1860-1870-tal och framåt) var central för utvecklingen av bukåleoperationerna, och därmed för kirurgins utveckling. I Sverige utvecklades gynekologin även till en central arena för könade professionaliseringsstrategier. Ulrika Nilsson studerar i sin avhandling hur gynekologiska förklaringsmodeller av kvinnligheten har konstruerats i ett spänningsfyllt samspel mellan kvinnors faktiska eller tillskrivna sjuklighet, kirurgiska praktiker, manliga och kvinnliga läkares professionella intressen, samt kulturella föreställningar om kön. Arbetet har delvis skett inom ramen för forskningsprojektet "Människobild, genetik och samhälle" under ledning av doc. Nils Uddenberg vid Institutet för Framtidsstudier i Stockholm; samt i forskningsprogrammet Stella vid Avd. för vetenskapshistoria, Uppsala universitet.

Artiklar:

Nilsson, Ulrika & Eriksson, Kristina, "Kön och professionalisering: Om kvinnliga och manliga läkares strategier 1900 och 2000", i Idéhistoriska perspektiv: Symposium i Göteborg 2000 (nr 16 i skriftserien Arachne), red. Ingemar Nilsson.

Nilsson, Ulrika, "Att ta till kniven: Professionalisering och konstruktion av kön i tidig gynekologi", i Det givna och det föränderliga: Biologisk kunskap och mänskliga beslut, red. Nils Uddenberg (Nya Doxa/Nora, 2000).

"Kön, klass och vetenskaplig auktoritet: Om kvinnliga läkarpionjärer", i Vetenskapsbärarna: Naturvetenskapen i det svenska samhället, 1880-1950, red Sven Widmalm (Gidlunds/Hedemora, 1999).

Namn: Thörn, Emma

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 15 78

E-post: Emma.Thorn@idehist.uu.se

Nyckelord: gynekologi, genusteori, medicinhistoria

Forskning: Gynekologihistorisk forskning. I centrum för min analys står Elis Essen-Möller (1870 - 1956), år 1900 tilldelad den första svenska kombinerade professuren i gynekologi/obstetrik och den man som "förvandlade" Lunds gamla barnbördshus till den första moderna kvinnokliniken på svensk mark. Mina resonemang är främst av nätverksteoretisk art, men också av genusteoretiskt dito. Jag vill söka de aspekter som gjorde Essen-Möller till en framgångsrik institutionsbyggare, kartlägga hans kontaktnät, samt förstå och beskriva hans idéers genomslagskraft - såväl inom den egna disciplinen som inom den samtida politiska diskussionen.

Detta berättar också om en professionaliseringsprocess. Vid 1900 smalnar gynekologin av och utvecklas till den formaliserade specialisering vi känner den som i dag. Det handlar inte minst

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

om ett förfinande av metoder och praxis för gynekologisk kirurgi och instrumenthantering. Ur ren medicinhistorisk synvinkel vill jag relativisera 1900-talets enorma respekt för läkarvetenskapens rön, och visa på medicinen som en historiskt situationsbunden konstruktion. I gynekologins fall är utvecklingen beroende av den dominerande kulturella dikotomin manligt-kvinnligt. Detta materialiseras mycket konkret inom gynekologin genom relationen läkare (maskulin) - patient (feminin).

Ämnet har jag redan förut tagit upp i en C- och D-uppsats framlagda vid Lunds universitet, och alltså beslutat föra med mig till forskarstudierna i Uppsala. Tidigare publicerat material är min något reviderade D-uppsats: "Gynekologen i kulturen: Elis Essen-Möller, makten och kvinnorummet" i *Stella: Arbetsrapporter nr. 20* (Uppsala 2001).

Namn: Östholm, Hanna

Befattning: vik. universitetslektor

Telefon: 018- 471 79 59

E-post: Hanna.Ostholm@idehist.uu.se

Nyckelord:

Forskning:

Undervisning: en kvartstidskurs med titeln Feminismens klassiker, som på lång sikt ska bli dels någon form av kurslitteratur (troligen en kombination av sekundär- och källlitteratur) och dels en vetenskapsteoretisk/historiografisk undersökning av feminismens historieskrivning. Men jag har i nuläget ingen finansiering av projektet.

Institutionen för kulturanthropologi - och etnologi

Namn: Lennartsson, Rebecka

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 72 80

E-post: Rebecka.Lennartsson@etnologi.uu.se

Nyckelord: Prostitution, Stockholm, sexuality, gender history, modernity, constructivism, genealogy, city planning, regulation, power, discipline, gaze, movement, discourse, urban disorder, resistance.

Forskning: Avhandlingen "Malaria urbana. Om byråflickan Anna Johannesdotter och prostitutionen i Stockholm kring 1900" behandlar den reglementerade prostitutionen i Stockholm kring förra sekelskiftet ur ett konstruktivistiskt perspektiv.

This dissertation deals with regulated prostitution in Stockholm around 1900. The regulation forced women who were regarded as loose to submit to medical examinations twice a week, and to obey a separate set of rules. The principal and outspoken purpose of this regulation was to restrain the spread of contagious venereal diseases. The aim of this dissertation, however, is to show how these processes also contributed to an institutionalisation of sex-work, which could in fact be said to have brought forth modern prostitution. How did it happen that prostitution, at this historical moment, was defined as "the great social evil"? Why had it become so important to define, disentangle and gain knowledge about a group of people that society decided to call prostitutes? The question is thus not so much why these women became prostitutes, but more how they came to be defined as such. Adopting a constructivist perspective, I analyse different representations of the prostitute through a wide range of materials: from medical examinations and literature, governmental investigations and the archive of the Prostitution Bureau to newspapers, fiction and pornography. These questions are also combined with an ambition to make history that acknowledges a will and a power of thought to the subjects, and an endeavour to give voice to subordinated human beings of the

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

past. The printed biography of Anna Johannesdotter has been a main source, and the story of her life runs as a thread through the dissertation. Together with letters to the Prostitution Bureau from regulated women, her biography gives us a glimpse of their conditions and possibilities to cope with an ascribed and stigmatising social identity. This dissertation, thus, does not only tell a story of the forcible means of the authorities and their way of classifying and controlling women. It also looks into the experiences of the objects of knowledge and control, analysing their strategies to evade the panoptic eye and to create space for themselves. Regulated women managed to avoid the controlling gaze in the labyrinthine city. They constantly challenged the class- and gender-related borders of the urban landscape, making it unsafe and unpredictable by both playing on and defying the gendered organisation of movement and gaze. Their aversion to obey the regulations caused anxieties and disturbed the order of the bourgeois society.

Namn: Meurling, Birgitta

Befattning: Forskarassistent

Telefon: 018 - 471 70 37

E-post: Birgitta.Meurling@etnologi.uu.se

Nyckelord: Etnologi, feministiskt perspektiv, prästerlig kultur, anorexia nervosa, jämställdhetsforskning.

Forskning: Min avhandling heter Sarons liljor? En etnologisk studie av prästfruars könskonstituering (1996). Sedan dess har jag forskat om kvinnliga präster (likaledes feministiskt) och har skrivit några artiklar på temat. Ett annat tema jag sysslar med är våld och sexuella trakasserier inom Svenska kyrkan. Jag har i boken Mord, misshandel och sexuella övergrepp (red. Inger Lövkrona), medverkat med artikeln Mannens lust - kvinnans ansvar? som just behandlar detta tema.

Ytterligare ett tema är en studie av anorexia nervosa ur ett köns- och kulturvetenskapligt perspektiv. (Arbetar på detta tema bl.a. tillsammans i ett nätverk med historiker, psykiatriker och en sociolog. I utkanten av detta nätverk återfinns bl.a. Lisbeth Sachs, antropolog, och Karin Johannisson, idé- och lärdomshistoriker.) Jag har hittills publicerat en inledande artikel på temat och ytterligare en kommer på engelska i tidskriften Folklore och sannolikt även på svenska i en antologi.

Namn: Steinrud, Marianne

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 – 471 22 90

E-post: Marie.Steinrud@etnologi.uu.se

Nyckelord: adelskvinnor, offentlighet, 1800-tal, kulturhistoria.

Forskning: Det tidiga 1800-talets högreståndskultur, och i denna kvinnornas vardag, utgör utgångspunkten för mitt avhandlingsarbete med betoning på kvinnornas möjligheter till agerande på den offentliga arenan. Adelns ställning som ensam "elit" förändrades under den här tiden, någonting som manifesterades i och med 1809 års regeringsform och senare 1866 års representationsreform som ersatte den gamla ståndsriksdagen med en tvåkammarriksdag. Hur påverkade detta kvinnornas liv?

Jag vill alltså försöka analysera de kvinnliga sfärerna i högreståndskulturen under den här tiden. Vad var kvinnligt beteende, vad fick man som kvinna göra och vad var rent lagligt tillåtet? Hur stor inverkan hade detta på kvinnornas vardagsliv? Vad hände när de tog över männens verksamhetsområden, till exempel när det gäller välgörenhet? Sker då en

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

omdefiniering av innebörden i vad man uppfattade som manligt och kvinnligt? En annan viktig del i detta är att studera hur denna uppdelning vidmakthölls.

Namn: Zackariasson, Maria

Befattning: Fil. dr.

Telefon: 018 - 471 70 34

E-post: Maria.Zackariasson@etnologi.uu.se

Nyckelord: Ungdom, kön/genus, makt, gruppstudier

Forskning: Maria Zackariasson disputerade i oktober 2001 vid Etnologiska avdelningen, Uppsala universitet med avhandlingen *Maktkamper och korridorfeater. En etnologisk studie av kulturella processer och gruppinteraktion i två studentkorridorer*. Avhandlingen bygger på ett fältarbete i två studentkorridorer i Uppsala. Händelser och relationer i grupperna analyseras utifrån teman som ungdom, gemenskap, utanförskap och relationen mellan individ och kollektiv. Makt och kön är två andra grundläggande analysredskap. I avhandlingen utvecklar Zackariasson ett delvis nytt maktbegrepp som är användbart även i små, intima miljöer och som fokuserar hur makt uppstår i den praktiska interaktionen mellan människor. Maktbegreppet är knutet till ett könsanalytiskt perspektiv, till exempel vad gäller förhållandet mellan könsmakt och positionsmakt. Relationerna i grupperna analyseras också med utgångspunkt i den heterosexuella matrisens inflytande.

I sitt nuvarande arbete studerar Maria Zackariasson alternativa politiska rörelser och ungdomars demokratiska engagemang. Här är begrepp som globalt och lokalt av intresse, liksom relationen mellan individ och samhälle. Hon lägger också tonvikt vid vilken betydelse kön, etnicitet och social bakgrund har för om och hur unga människor väljer att engagera sig politiskt. I analysen av hur organisationerna är uppbyggda blir kön/genus en viktig faktor inte minst med tanke på att ungdomskultur som manifesteras i det offentliga rummet traditionellt räknats som manlig. Här är emellertid både unga män och kvinnor aktiva i manifestationer och aktioner.

Litteraturvetenskapliga institutionen

Namn: Billing, AnnaCarin

Befattning: Fil.lic., doktorand

Telefon: 018 - 471 29 02

E-post: AnnaCarin.Billing@littvet.uu.se

Nyckelord: litteraturvetenskap, norsk litteratur, novellistik, genusteori, Cora Sandel.

Forskning: Jag arbetar på en doktorsavhandling om den norska författarinnan Cora Sandels novellistik. Projektets mål är, förutom att kartlägga Sandels novellistik, att genom textanalys visa hur författarinnan skildrar maktförhållanden i sina noveller, främst förhållandet mellan män och kvinnor. Det är ett maktförhållande som baserar sig på både sociala och språkliga faktorer. Jag använder genusteoretiska metoder, till exempel Yvonne Hirdmans teori om genussystemet, för att visa hur en kvinnlig författare i mellankrigstiden och strax efter andra världskriget i sina texter beskriver, förhåller sig till och kritiserar samtida könsstrukturer.

Namn: Björklund, Jenny

Befattning: Fil.lic., doktorand

Telefon: 018 - 471 29 02

E-post: Jenny.Bjorklund@littvet.uu.

Nyckelord: Ann-Margret Dahlquist-Ljungberg, Rut Hillarp, Ella Hillbäck, fyrtiotalmodernism, lyrik

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

Forskning: Jag arbetar med en avhandling om den svenska lyriska fyrtiotalismen med fokus på några kvinnliga fyrtiotalstrycker, huvudsakligen Ella Hillbäck, Rut Hillarp och Ann Margret Dahlquist-Ljungberg. De kvinnliga fyrtiotalstryckerna har marginaliserats både inom litteraturhistorieskrivning och forskning, och det är därför angeläget att ta reda på hur deras lyrik förhåller sig till den gängse bilden av fyrtiotalismen. Ansluter de sig till den, eller kan det vara så att marginaliseringen av de kvinnliga lyrikerna gett upphov till en bild av fyrtioalet som bara täcker dess manliga sida?

Namn: Fahlgren, Margareta

Befattning: Professor

Telefon: 018 - 471 29 47

E-post: Margaretha.Fahlgren@littvet.uu.se

Nyckelord: litteraturvetenskap, könsperspektiv, självbiografi, Strindberg, Marika Stiernstedt, 1950-tal

Forskning: Disputerade 1981 på en avhandling om Erik Hedéns litteraturkritik. Därefter har min forskning haft ett könsperspektiv. Jag har publicerat tre monografier: *Det underordnade jaget. Studier om kvinnliga självbiografier* (1987), *Kvinnans ekvation. Kön, makt och rationalitet i Strindbergs författarskap* (1994) och *Speglning i en skärva. Kring Marika Stiernstedts författarliv* (1998). I den förstnämnda boken användes psykoanalytisk teori för att belysa den underordnade position som finns i många självbiografier. Källmaterialet utgjordes av svenska och norska kvinnliga självbiografier från 1800-talet fram till 1980-talet. I Strindbergsboken visades hur gestaltningen av könsrelationer är långt mer komplex än vad som tidigare framkommit då man främst lagt vikten vid Strindbergs "kvinnohat". Studien om Marika Stiernstedt förenar ett litteratursociologiskt och textanalytiskt perspektiv på författarskapet. Förutom monografierna har jag publicerat ett stort antal artiklar, bl.a. om psykoanalytisk teori och kvinnlig populärlitteratur. Arbetar f.n. med ett projekt "Väg mot i morgon. Kvinnornas litterära 50-tal" tillsammans med docent Anna Williams och FD Eva Heggestad.

Namn: Heggestad, Eva

Befattning: Univ. lektor

Telefon: 018 - 471 29 58

E-post: Eva.Heggestad@littvet.uu.se

Hemsida: <http://www.littvet.uu.se/heggestad.html>

Nyckelord: genusforskning, feminism, utopier

Forskning: *Det goda samhället – utopiska visioner i den svenska kvinnolitteraturen.*

Syftet är att undersöka utopiska visioner och drag i ett urval texter skrivna av svenska kvinnliga författare från ca 1850 och framåt. Hur formuleras dessa visioner? Hur ser den alternativa samhällsordningen ut när det gäller synen på kvinnan och hennes position som köns- och samhällsvarelse? Hur konstrueras "kvinnligheten" och genuskontraktet? Erbjuder utopin en uppvärdering av de traditionellt kvinnliga värdena eller möjliggör den mer könsöverskridande definitioner?

Namn: Kåreland, Lena

Befattning: Univ. lektor

Telefon: 018 - 471 29 49

E-post: Lena.Kareland@littvet.uu.se

Nyckelord: genus, maskulinitet, femininitet, barnlitteratur, bilderbok, ungdomsbok

Forskning: Genusperspektiv på barn- och ungdomslitteratur i skolan. Projektet knyter an till pågående samhällsdebatt om vår kulturs bilder av manligt och kvinnligt. Det övergripande

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

syftet är att ur ett genusperspektiv studera dels den skönlitteratur som barn och ungdom möter i förskolan och skolan, dels på vilket sätt litteraturen används. I en litteraturvetenskaplig del görs genusinriktade textanalyser av ett urval böcker, och i en pedagogisk, läsarrelaterad del undersöks på vilket sätt böckerna tas upp i förskolan och skolan, t.ex. vilka undervisningspraktiker och metoder som utnyttjas. Projektet har tvärvetenskaplig karaktär och spänner olika ämnesdiscipliner. Tre litteraturvetare, Lena Kåreland, Marika Andrae och Lars Brink samt en pedagog Agneta Lindh-Munther deltar i projektet, till vilket även en doktorand i litteraturvetenskap är knuten.

Namn: Williams, Anna

Befattning: Vik. universitetslektor

Telefon: 018 - 471 29 61

E-post: Anna.Williams@littvet.uu.se

Nyckelord: litteraturvetenskap, litteraturhistorieskrivning, modernitet, samtidslitteratur, svensk 1900-talsprosa.

Forskning: Inom ämnet litteraturvetenskap har jag arbetat med genusperspektiv på litteraturen inom olika områden. I min forskning om litteraturhistorieskrivning har jag undersökt hur kvinnliga författare behandlats i litteraturhistoriska översiktsverk under 1900-talet och hur diskussionen om litteraturhistorieskrivning och kön har förts inom vetenskapen under senare decennier. Jag arbetar vidare med svenska 1930-talsromaner av Ivar Lo-Johansson, Moa Martinson, Agnes von Krusenstjerna och Vilhelm Moberg, vilka beskriver framväxten av det moderna Sverige. Genus- och modernitetsperspektiv vägleder studien och jag undersöker romanernas gestaltning av förhållandet mellan stad och land, av moderniseringens konsekvenser för kvinnors och mäns livsomständigheter samt av det nya samhälle som håller på att växa fram i omvälvningarnas spår. Dessutom ägnar jag mig åt samtidslitteratur, bland annat Kerstin Ekman.

Språkvetenskapliga fakulteten

Institutionen för afro-asiatiska språk

Namn: Mohammad-Aghae, Mana

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 70 15

E-post:

Hemsida: www.afro.uu.se/forskning/iranforsk/mana_mohammad_ghae.htm

Nyckelord: Iran; modern litteraturhistoria, Iran; kvinnor, Privatliv

Forskning: Bilden av det privata och offentliga livet. Studier i 1990-talets persiska kvinnliga novell. Min avhandling har ett dubbelt syfte. Basen för den är en bibliografi som ämnar ge en så fullständig förteckning som möjligt av all förstagångsutgiven persisk novellfiktions i bokform, skrivna av iranska kvinnliga författare under 1990-talet. Jag är intresserad av denna period för att det är en genombrottstid för kvinnliga iranska författare, som på bred front tagit steget ut i den litterära offentligheten. Flera av dem har redan gjort sig hemmastadda inom det litterära etablissemanget. Det är också en period då kvinnofrågan fått särskild aktualitet i litteraturen. Jag kommer att ge en allmän presentation av periodens kvinnliga noveller, klargöra vilka de är, hur de är i sin helhet, hur produktiva de har varit, vad de har skrivit, samt närmare bestämma var i karriären var och en befinner sig under den period studien avser att behandla. Det kvinnliga författarskapets sociala villkor kommer att diskuteras likaså. Det andra, och huvudsakliga, syftet med avhandlingen är att sätta sökarljuset på novellisternas bilder av kvinnors vardagsliv. I läsningen av texterna koncentrerar jag mig därför på hur

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

kvinnans vardagsliv i det kvinnliga författarskapet- såväl det privata som det offentliga- växer fram och blir centralt i konkret, textlig, bemärkelse.

Institutionen för nordiska språk

Namn: Entzenberg, Sonja

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 29 03, 471 34 04

E-post: Sonja.Entzenberg@nordiska.uu.se

Nyckelord: Namn, personnamn, efternamn, släktnamn, kvinnohistoria

Forskning: "Från Andersdotter till Andersson och Bergkvist. Kvinnors efternamnsskick i Sverige 1860-1920." Under 1800-talet genomgick släktnamnsskicket vissa förändringar. Det blev allt vanligare inom alla sociala grupper att efternamnen ärvdes och att kvinnor antog mannens efternamn vid giftermål. Bruket att använda tillnamn på *-dotter* (*Andersdotter*) övergavs och i stället överfördes tillnamn på *-son* (*Andersson*) oförändrade på den kommande generationen, såväl den kvinnliga som den manliga. Det utbildades alltså ingen tradition att bära släktnamn på *-dotter*.

Forskningsprojektet syftar till att analysera det kvinnliga efternamnsskicket utveckling i ett genusperspektiv. Man kan säga att det ändrade efternamnsmönstret sammanfaller med den borgerliga familjens framväxt. Ett gemensamt efternamn visade med all tydlighet vem kvinnan tillhörde. Detta patriarkaliska namnbruk anammades tidigast av det borgerliga skiktet, troligtvis efter mönster från tyskt område där företeelsen har gamla anor, för att sedan spridas till andra sociala grupper. Bruket att son-namn bivit det självklara kan också läsas in i det patriarkala mönstret.

När den första förordningen angående antagande av släktnamn kom 1901 var det endast en bekräftelse på ett system som redan var utvecklat. I förordningen är det underförstått att en hustru erhöll mannens efternamn vid giftermål. Reglerna placerades 1915 i giftermålsbalken, trots att en motion i riksdagen yrkade på att denna formulering skulle utgå eller omformas. Den officiella namnregleringen, som inleds i början av 1900-talet, kan betraktas som en spegel av samhällets syn på manligt och kvinnligt. Kvinnorna kunde inte påverka utvecklingen i officiella sammanhang eftersom de inte hade tillgång till denna arena.

Namn: Ohlsson, Maria

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 10 79

E-post: Maria.Ohlsson@nordiska.uu.se

Nyckelord: genus, humor, språk, språkutveckling, samtal

Forskning: Humor och interaktion i könsperspektiv. En sociolingvistisk studie av skolelevers gruppssamtal denna undersökning studeras hur skolelever i olika åldrar arbetar tillsammans i små grupper med att lösa ett problem. Avhandlingens syfte är att belysa hur interaktionen och argumentationen varierar med hänsyn till talarnas ålder och kön. Inom ramen för min samtalsanalys studerar jag hur inslag av såväl allvar som lek och skämt speglar barns och ungdomars kognitiva och språkliga utveckling. Skämten och skämtandet analyseras utifrån både semantiska och sociolingvistiska infallsvinklar. I könsperspektiv visar det sig också finnas både kvantitativa och kvalitativa skillnader mellan flickors och pojkars skämt. Vidare undersöks hur eleverna genom samtal konstruerar den sociala könsidentiteten. I denna process bidrar skämten till att bygga upp elevernas självbild och bilden av hur flickor och pojkar ska agera. Skämtinslagen i mitt material har gjort att jag har fördjupat mig i frågor som rör humor i könsperspektiv. Jag har vidgat perspektivet bl.a. genom att genomföra en

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

enkätundersökning, där informanterna, ett drygt hundratal studenter, berättat om vem eller vad de tycker är rolig/roligt i olika sammanhang. Resultaten belyser könade kulturella koder i fråga om humor. Jag behandlar även hur skämtande är kopplat till maktstrukturer och frågor om hur kvinnor och män skämtar i olika situationer samt hur vi skämtar om kvinnor och män.

Romanska institutionen

Namn: Johansson, Conrad

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 70 21

E-post: Conrad.Johansson@romanska.uu.se

Nyckelord:

Forskning: Jag studerar några faktorer som determinerar konkurrensen mellan termer, och då speciellt mellan anglicismer och föreslagna franska termer. Genusperspektivet kommer att vara ett av flera perspektiv som jag använder i min avhandling. Jag kommer då att jämföra skillnader i ordval mellan kvinnliga och manliga journalister i en fransk veckotidning.

Samhällsvetenskapliga fakulteten

Institutet för bostadsforskning- och urbanforskning

Namn: Hartig, Terry

Befattning: Docent i psykologi

Telefon: 018 - 471 65 32, 026- 420 65 32

E-post: Terry.Hartig@ibf.uu.se

Nyckelord: Restorative environments, stress, home, parks

Forskning: I conduct research on restorative environments. In doing so, I have three basic objectives: (1) to expand the body of knowledge concerning stress and restoration in natural, urban, residential, and other types of settings; (2) to improve our understanding of the public health values of natural and residential environments, and; (3) to further develop restorative environments theory, including a social ecological model of stress and restoration. Gender enters my research in that women and men may not experience some settings, or the same setting at different times, as restorative, given issues such as differing role demands and personal safety concerns. For example, the way in which the home serves as a restorative environment may differ for women and men, given differences in responsibility for domestic tasks and child care. To take another example, fear of assault may constrain women's perceived access to urban parks, in terms of both times of access and the conditions needed for safe access (e.g., being accompanied rather than alone).

Namn: Kugelberg, Clarissa

Befattning: Forskarassistent

Telefon: 018 - 471 65 35

E-post: Clarissa.Kugelberg@ibf.uu.se

Nyckelord: kulturanthropologi, kön, föräldraskap, familjeliv, arbetsliv.

Forskning: en studie av hur den nya familjepolitiken på 40- och 50 talen togs emot av föräldrar vid den tiden. Arbetar bl.a. med ett genusperspektiv och frågar mig om familjepolitiken innebar att föreställningarna om moderskap och faderskap och könsordningen i hushållen förändrades, om familjefrågorna enbart sågs som moderns, och om mammorna förde informationen vidare till papporna och om det fanns pappor som själva informerade sig och hade kontakter med institutionerna.

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

Studien syftar till att öka kunskapen om hur nyblivna föräldrar på 40- och 50-talen förhåller sig till den tidens nya expertkunskap och familjepolitik. Intervjuer med män och kvinnor som idag är omkring 70 och 80 år gamla kommer att göras. Studien kommer att ta sin utgångspunkt i deras berättelser om sitt föräldraskap. Jag frågar mig hur mödrar och fäder på 40- och 50-talen såg på samhällets ökade ansvar. Hur tolkade de sina rättigheter i förhållande till stat och kommun när det gällde sådant som bidrag, service och bostäder? Hur förhöll de sig till de offentliga institutionernas upplysningsverksamhet? Två teman kommer särskilt att belysas med studien. Det första är relationen mellan expertkunskapen så som den kom till uttryck i folkhemspolitiken och föräldrars kunskap. Det andra temat är i vad mån folkhemspolitiken påverkade könsordningen och innebörden i begreppen moderskap och faderskap. Det är en fortsättning på min forskning som handlar om familjeliv-arbetsliv-barn

Ekonomisk-historiska institutionen

Namn: Bergström, Viktoria

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 63 23

E-post: Viktoria.Bergstrom@ekhist.uu.se

Nyckelord: Beskattning, kön, skattepolitik, välfärdsstat.

Forskning: Skattepolitik och kön

Avhandlingen analyserar betydelser av kön i utformningen och av och talet om sambeskattningen under svensk efterkrigstid, fram till särbeskattningen 1970. Sambeskattningen började under efterkrigstiden diskuteras i termer av arbetsmarknadens framtida behov av kvinnors arbetskraft och kvinnors ökade delaktighet i arbetsmarknaden. Genom skattepolitikens och skattesystemets utformning kan man avläsa och följa hur man från politiskt håll tänker sig att olika verksamheter i samhället ska delas upp efter kön, vad skulle kvinnorna göra i det framväxande välfärdssamhället, skulle det ökade välståndet leda till att de flesta gifta kvinnor skulle vara hemmafruar, eller skulle alla kvinnor förvärvsarbeta? Hur sambeskattningen diskuterades inom kvinnorörelsen ska också studeras.

Namn: Hedenborg, Susanna

Befattning: Forskarassistent

Telefon: 018 - 471 73 17

E-post: Susanna.Hedenborg@ekhist.uu.se

Nyckelord: barn, reproduktion, amma, moder, spädbarnsdödlighet

Forskning: Reproduktionens resurser - spädbarnsvård i stagnationens Stockholm 1750-1850

Vem tar hand om de små barnen och hur tas de omhand, är huvudfrågorna för denna studie. Hushållets ekonomiska och personella rammar, ammeverksamheten samt litteratur om spädbarnsvård i Stockholm 1750-1850 utgör på olika sätt resurser som styr hur spädbarnen tas omhand. Av litteraturen framgår bland annat hur samtiden såg på moderskap och faderskap, samt på sina möjligheter att påverka dödligheten. Det senare belyses också av tabellverkets material. Ett annat sätt att komma åt omhändertagandet är studier av spädbarnsdödligheten.

Namn: Hännestrand, Bo

Befattning: Forskare

Telefon: 018 - 471 12 25

E-post: Bo.Hannestrand@ekhist.uu.se

Nyckelord:

Forskning: Disabled people at work. The project "discrimination of disabled people at work" has in its interview section taken a broader view of disabled people at work than was

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

originally planned. The concentration is now to understand and describe the whole situation of disabled people at work. A colleague of mine has interviewed 200 mobility disabled and I have interviewed 212 visually impaired about them and their work. Some of the people who were interviewed had also hearing difficulties, speech problems or mental disturbances. All included in the project were interviewed by telephone. They were asked a great number of questions depending on disability, work and other circumstances. The answers have been gathered in statistics. The people who were interviewed have been divided into groups depending on sex, kind of disability, severity of disability, type of employment, kind of work, kind of education and income in comparison to other employed and so on. Furthermore the degree of discrimination is discussed. The situation of 1999 and 2000 are in some respects explained by the historical developments.

The research report Hännestrand B. "Funktionsbegränsade människor i arbetslivet" is planned to be completed before July 2002.

Namn: Isacson, Maths

Befattning: Professor

Telefon: 018 - 471 12 17

E-post: Maths.Isacson@ekhist.uu.se

Nyckelord: Genderiserade organisationer, kvinnliga industriarbetare, stålindustrin i Sverige

Forskning: Manliga industriarbetsplatser - kvinnliga arbetare

"Manliga industriarbetsplatser - kvinnliga arbetare" är ett projekt som bedrivits under ett par år. Pengarna har kommit från Delegationen för industrisamhällets kulturarv med Landsorganisationen som huvudansvarig. Förutom LO ingår Metallindustriarbetareförbundet, Arbetets museum, Kommunalarbetareförbundet, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek samt Ekonomisk-historiska institutionen vid Uppsala universitet.

Projektet är brett upplagt. Syftet har varit att initiera och stödja insamling, dokumentation och forskning inom området. Att skapa ett nätverk med intresserade har också ingått i uppgiften. Utgångspunkten tas i det faktum att svensk industri under hela 1900-talet har varit tydligt könsuppdelad. Kvinnor har arbetat i branscher som textil och livsmedel medan män har återfunnits i tung industri som järn- och stålverk, sågverk och pappersbruk. Under vissa perioder, som under andra världskriget och på 1970-talet, rekryterades dock kvinnor till traditionellt manliga industriarbeten. Kvinnliga industriarbetare har framförallt arbetat med montering, paketering och liknade repetitiva uppgifter. Frågan vi har ställt oss är hur det var att som kvinna träda in på en manlig arbetsplats: vilka uppgifter fick hon/fick hon inte, hur mottogs hon av sina manliga arbetskamrater och av cheferna, vad gjorde hon för att hävda sina intressen, vad hände på sikt.

Inom ramen för projektet anordnades i juni 2001 en nationell konferens i Grängesberg med ett 60-tal deltagare, forskare och personer från de fem fackförbund som involverats i arbetet. Konferensen avrapporteras för närvarande i två skrifter, varav en forskningsrapport och en rapport med uppsatser skrivna av fem personer i de fem förbunden som intervjuat kvinnor och män på olika arbetsplatser. Tidigare har en pågående forskning presenterats i Arbetarhistoria 3-4/2000 med bidrag av bland annat tre ekonomisk-historiker i Uppsala (Lina Rylander, Inger Jonsson och Maths Isacson. De två förstnämnda har också skrivit i forskningsrapporten från seminariet i Grängesberg).

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

Namn: Jonsson, Inger

Befattning: Doktor, forskare

Telefon: 018 - 471 73 16

E-post: Inger.Jonsson@ekhist.uu.se

Nyckelord: genusarbetsdelning, arbetsmarknadsrelationer, deltidsarbete, efterkrigstiden, efterkrigstidens arbetsmarknad. Huvudsyftet med projektet är att öka förståelsen av arbetsmarknadsrelationerna i efterkrigstidens Sverige, genom anläggandet av ett genuskritiskt perspektiv. Studien fokuserar på en del i anställningsrelationen – arbetstiden – och på en specifik bransch – detaljhandeln

Länge betraktades deltidsarbete som en avvikelse från det normala arbetstidsmönstret. Detta stämde med den traditionella Industrial Relationsforskningens könsblinda föreställning om den heltidsarbetande mannen som norm. I takt med arbetslivets ökade flexibilisering, och en insikt om att deltidsarbete för kvinnor ofta är det normala, har deltidsarbetet kommit att betraktas i en ny kontext. Forskningen har visat att kvinnornas dominans bland de deltidsanställda måste förklaras utifrån flera samverkande ekonomiska och institutionella faktorer.

Centralt för projektet är en granskning av hur parternas agerande när det gäller deltiderna inom detaljhandeln kan relateras till den könsuppdelade arbetsmarknaden och parternas syn på och förhållningssätt till kvinnorna på arbetsmarknaden. Parternas roll måste vidare ses i relation till den lagliga regleringen både när det gäller arbetstider, butiksstängningstider etc.

Deltar också i forskningsprojektet Manliga industriarbetsplatser - kvinnliga arbetare

Namn: Karlsson, Lynn

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 12 22

E-post: Lynn.Karlsson@ekhist.uu.se

Nyckelord: protective legislation, women workers, working hours

Forskning: Perspectives on Gendered Labor Legislation in Sweden during the 20th Century. Historically, occupational and environmental safety issues have been the subjects of legislation that has been gendered. Since the beginnings of industrialism, where women can work and what kind of work they can do has been regulated in many different ways.

In my research I have dealt with two aspects of this problem. First how protective legislation has helped to define women and men as “different“ types of workers. The foremost argument for protective legislation for women is that women are “family“ - which then men by default are not. Men are breadwinners, women secondary wage-earners. This has implications for both sexes. Women’s position in the labor market is weakened. At the same time, the awareness of men’s working conditions and family responsibilities remains low.

In my work I have explored these issues further by looking specifically at the controversial special night work prohibition for women workers that was in effect between 1911 and 1962. This is the major piece of legislation regulating women’s work in Sweden, and it was an issue of controversy throughout its fifty-year history. To some extent I have contrasted this to attempts to introduce a “general“ (i.e. for men) night work prohibition.

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

Namn: Lindgren, Maria

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 14 82

E-post: Maria.Lindgren@ekhist.uu.se

Nyckelord:

Forskning: Kvinnors och mäns företagskonkurser

Avhandlingsarbetets syfte är att beskriva och analysera skillnader och likheter mellan kvinnors och mäns företagskonkurser under 1980- och 90-talet. Denna forskningsuppgift ingår i ett större projekt som har till syfte att analysera konkurser under dessa två decennier med olika perspektiv.

Kvinnor och män är lika inför svensk lag och har formellt samma möjlighet att bedriva ekonomisk verksamhet. Statistik visar att det fortfarande är mannen som dominerar det svenska företagandet. Tidigare forskning problematiserar och analyserar det manliga respektive det kvinnliga företagandet och lyfter fram de förhållanden som råder. Min intention är att studera konkurser och att utifrån konkursmaterial analysera situationen för män och kvinnor. Mina tidigare forskningsinsatser på området (konkurser under mellankrigstid) visar att kvinnor generellt oftare får stämpeln som "inkompetent" medan mannens konkurs oftare beskrivs av konkursförvaltaren som allmänt konjunkturspåverkad. Hur ser det ut under 80- och 90-talen och vilka resonemang kan föras kring varför det ser ut som det gör? Som komplement till konkursmaterialet i form av konkursakter använder jag enkäter till och intervjuer med de konkursförvaltare som är verksamma i landet. Dessutom är tanken att män och kvinnor som genomgått en företagskonkurs skall intervjuas. Avhandlingen bidrar till den svenska konkursforskningen genom ett tidigare ej problematiserat genusperspektiv.

Namn: Morell, Mats

Befattning: Docent

Telefon: 018 - 471 12 26

E-post: Mats.Morell@ekhist.uu.se

Nyckelord: Jordbrukshistoria, kvinnor i jordbruket, arbetsdelning (i jordbruket), agrarhistoria

Forskning: Jordbruket i industrisamhället 1870-1945. *Det svenska jordbrukets historia*, bd 4. Stockholm: Natur och Kultur/LT.

I boken behandlas bland annat arbetsfördelningen efter kön och ålder inom jordbrukarhushållen under perioden 1870-1945. Demografiska aspekter på jordbruksbefolkningen tas upp och bakgrunden till att kvinnor i större utsträckning än män lämnar jordbruket under perioden analyseras i ett särskilt kapitel. Förklaringen söks för det första i jordbrukarhushållens envist patriarkala karaktär som tar sig uttryck i att de delnäringar som kommer att framstå som de kommersiellt viktigast domineras av män och att män som regel behåller det övergripande driftsansvaret över gårdarna. När mjölken blir kommersiellt viktigare maskuliniseras i hög grad detta kompetensområde. Avknoppningen av vissa delmoment i jordbruket, industrialiseringen av mjölkhanteringen exempelvis innebär dessutom att specifikt kvinnliga kompetensområden, så vitt de inte maskuliniseras på gården, avknoppas från den och därmed försvinner från den primära produktionsenheten. Slutligen tas utvecklingen av arbetsmarknad och kultur utanför jordbruket in i bilden. Nya möjligheter utanför jordbruksnäringen ställs i relief till den relativa oföränderligheten och kvinnornas rent av minskade möjligheter inom jordbruket.

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

(Det femte bandet av Jordbrukets historia - *Jordbruket i välfärdssamhället* - är under färdigställandet av professor Maths Isacson och doktor Iréne Flygare vid Ultuna och innehåller också genusperspektiv på jordbrukets historia).

Namn: Peralta, Julia

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 63 23

E-post: Julia.Peralta@ekhist.uu.se

Nyckelord: Arbetsmarknadspolitiska åtgärder, könsordning, svenskhet, invandraskap, 1990-talet, Uppsala län.

Forskning: *Den kategoriserande modellen*

Syftet med undersökningen är att studera arbetsmarknadsåtgärders utformning och resultat i relation till arbetsmarknadens förändrade karaktär och i synnerhet till den ökande könsmässig och etnisk differentiering under 1990-talet. Utgångspunkt för denna avhandling är att människor på den svenska arbetsmarknaden behandlas olika utifrån kön och/eller etnisk tillhörighet. Könets och etnicitetens betydelse när det gäller sysselsättning, anställningsvillkor, löner och yrke indikerar att det finns en underliggande struktur som upprätthåller denna situation. Undersökningen fokuserar på utvecklingen i Uppsala län under 1990-talet.

Namn: Rylander, Lina

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 14 82

E-post: Lina.Rylander@ekhist.uu.se

Nyckelord:

Forskning: Manliga industriarbetsplatser - kvinnliga arbetare

“Manliga industriarbetsplatser - kvinnliga arbetare“ är ett projekt som bedrivits under ett par år. Pengarna har kommit från Delegationen för industrisamhällets kulturarv med Landsorganisationen som huvudansvarig. Förutom LO ingår Metallindustriarbetareförbundet, Arbetets museum, Kommunalarbetareförbundet, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek samt Ekonomisk-historiska institutionen vid Uppsala universitet.

Projektet är brett upplagt. Syftet har varit att initiera och stödja insamling, dokumentation och forskning inom området. Att skapa ett nätverk med intresserade har också ingått i uppgiften. Utgångspunkten tas i det faktum att svensk industri under hela 1900-talet har varit tydligt könsuppdelad. Kvinnor har arbetat i branscher som textil och livsmedel medan män har återfunnits i tung industri som järn- och stålverk, sågverk och pappersbruk. Under vissa perioder, som under andra världskriget och på 1970-talet, rekryterades dock kvinnor till traditionellt manliga industriarbeten. Kvinnliga industriarbetare har framförallt arbetat med montering, paketering och liknade repetitiva uppgifter. Frågan vi har ställt oss är hur det var att som kvinna träda in på en manlig arbetsplats: vilka uppgifter fick hon/fick hon inte, hur mottogs hon av sina manliga arbetskamrater och av cheferna, vad gjorde hon för att hävda sina intressen, vad hände på sikt.

Inom ramen för projektet anordnades i juni 2001 en nationell konferens i Grängesberg med ett 60-tal deltagare, forskare och personer från de fem fackförbund som involverats i arbetet. Konferensen avrapporteras för närvarande i två skrifter, varav en forskningsrapport och en rapport med uppsatser skrivna av fem personer i de fem förbunden som intervjuat kvinnor och

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

män på olika arbetsplatser. Tidigare har en pågående forskning presenterats i Arbetarhistoria 3-4/2000 med bidrag av bl.a tre ekonomisk-historiker i Uppsala (Lina Rylander, Inger Jonsson och Maths Isacson. De två förstnämnda har också skrivit i forskningsrapporten från seminariet i Grängesberg).

Tanken är att det nätverk med yrkesforskare, amatörforskare och representanter från fackförbund, arkiv och museer som skapats ska hållas samman. En utställning kommer att produceras och medel att sökas för fler konferenser, liksom medel för forskning. Lina Rylander har också antagits som doktorand vid ekonomisk-historiska institutionen i Uppsala. Hon ska skriva en doktorsavhandling om kvinnors inträde på tre stålverk i Mellansverige under efterkrigstiden.

Företagsekonomiska institutionen

Namn: Avotie, Leena

Befattning: Univ.lektor

Telefon: 018 - 471 14 98

E-post: Leena.Avotie@fek.uu.se

Nyckelord: genus, ledarskap, kultur, organisation, arbetsliv

Forskning: Min forskning har hittills berört problematiken kring ledarskap och kön. I min avhandling och en del senare artiklar har jag diskuterat hur olika strukturella villkor i samhället och organisationer skapar skillnader i kvinnors och mäns värdesystem, och hur dessa skillnader (och föreställningar om dem) i sin tur missgynnar kvinnors karriärmöjligheter, inte minst genom den manliga etnocentrismen som institutionaliserats i organisationers sätt att fungera. Jag har nyligen avslutat en rapport om mentorsprogram för kvinnliga chefer, där jag har problematiserat dessa program och kartlagt om de kan anses vara användbara verktyg för att öka antalet kvinnliga chefer på högre chefsnivåer. Nu studerar jag chefsrekryteringsprocessen ur ett könsperspektiv för att se om och hur den missgynnar kvinnor. Studien kommer att bygga på intervjuer i de allmännyttiga bostadsföretagen.

Namn: Hultbom, Christina

Befattning: Universitetslektor

Telefon: 018 - 471 14 05, 471 22 81

E-post: Christina.Hultbom@fek.uu.se

Nyckelord: genus, ledning, makt, näringsliv

Forskning: Den övergripande forskningsfrågan gäller kvinnors situation i näringslivet sett från ledningsperspektiv. Svenskt näringsliv är progressivt ur ett antal perspektiv, t.ex. företagets storlek, internationaliseringsgrad, teknikutveckling, organisation, makt i förhållande till samhället i övrigt, etc. Men kvinnor är i mycket ringa antal delaktiga i beslutsprocesser som pågår i och mellan företagen och mellan företagen och övriga samhället. Beslut som berör oss alla på ett eller annat sätt tas av män. Situationen är märklig ur ett antal vinklar. Kvinnor i Sverige förvärvsarbetar i nästan lika hög grad som män. Kvinnor utbildar sig i lika hög eller högre grad än män. Den kvinnliga representationen i beslutande organ inom den offentliga sektorn är mycket hög i Sverige i jämförelse med andra länder medan den är mycket, mycket låg i beslutande situationer i näringslivet. Det är betydelsen av den ojämna maktsituationen jag belyser.

Arbetet grundar sig teoretiskt på ett maktperspektiv, främst Hirdman. Hirdmans maktmodell förklarar till viss del situationen. Den förklarar dock inte hur mäns auktoritet kan upprätthållas mer inom vissa samhällssektorer än inom andra. Moss Kanter diskuterar majoritetssituation kontra minoritetssituation, ju mindre antalet kvinnor är desto större obalans, d.v.s. mindre

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

makt. Kanter för i arbetets början en diskussion om beslutsfattarens privata situation och förutsättningar för att kunna sköta förvärvsarbetet. Jag tror det är fruktbart att utveckla Hirdmans teoretiska ansats med förhållanden som Kanter beskriver i arbetets början.

Metod: Empiriska studier bygger på både kvantitativa och kvalitativa data.

Resultat

Antalet kvinnor är mycket få i de fem översta hierarkiska nivåerna (ca. 2-3 procent). Kvinnor som beslutsfattare saknas i rekryteringsunderlaget efter "middle-management"-nivån. Inom vissa organisatoriska enheter finns fler kvinnor. Så är fallet inom enheter ansvariga för personal- och informationsfrågor. Kvinnorna utgör endast 0-1 procent av t. ex. dotterbolagschefer och marknadsansvariga i de största företagen.

Värderingar och attityder hos manliga beslutsfattare har inte förändrats i takt med samhället i övrigt vad gäller kvinnlig arbetskraft.

Dokumenterade studier

Hultbom, C., (1979), Kvinnliga marknadsförarens specifika problem, Företagsekonomiska institutionen, Uppsala universitet (stencil).

Hultbom, C., (1994), Kvinnlig påverkan i svenska företag – paper presenterat inom ramen för framtidsprojektet Marknaden 2019, Stockholm: MTC.

Hultbom, C., (1997), Makt och ledarskap i börsbolagen, i Nyberg & Sundin (red.), Ledare, makt och kön, Stockholm: Fritzes.

Sociologiska institutionen

Namn: Ahmadi Lewin, Fereseth

Befattning: PH. D. Associate professor

Telefon: 018 - 471 79 53

E-post: Fereshteh.Ahmadi_lewin@soc.uu.se

Hemsida: http://www.soc.uu.se/staff/fereshteh_a.html

Nyckelord: Religion, spirituality, coping strategies, religious and spiritual coping, cancer.

Forskning: "A Sociological study on religious and spiritual coping strategies among men and women cancer patients" The initial aim of this project is to identify religious and spiritually oriented coping strategies used by men and women cancer patients. An important task of this project is to identify the eventual different strategies used by men and women. It will also be studied if age plays a roll in this respect. i.e. if there is any difference between the strategies used by elderly and younger generations. The empirical data for the proposed study will rely on cancer patients. The method chosen is semi-structured interviews.

Obviously this is an enormous subject for a limited project, especially concerning the very difference between divergent religions. It is tried to focus the attention on the patients who are socialized in cultural settings where Christianity is dominant. In this way those Swedes who are socialized in a Jewish or Muslim or other than Christian culture are not included in this study. This does, however, not imply that only those practicing Christianity are eligible. The exclusion concerns only those who have been reared in other than Christian religions. Until now 47 interviews have been conducted in various part of Sweden with patients having different types of cancer.

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

Namn: Bondestam, Fredrik

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 11 77

E-post: Fredrik.Bondestam@soc.uu.se

Nyckelord: jämställdhet, jämställdhetsarbete, sexuella trakasserier, positiv särbehandling, semiologi.

Forskning: Mitt avhandlingsprojekt berör jämställdhetsarbete vid universitet och högskolor, med empiriskt fokus på Uppsala universitet och tre särskilda former för jämställdhetsarbete: jämställdhetsplaner, förebyggande av sexuella trakasserier och tillämpning av positiv särbehandling. Teoretiskt för jag en diskussion om möjligheterna för att tala om jämställdhet och jämställdhetsarbete utifrån ett semiologiskt, könsteoretiskt och allmänsociologiskt perspektiv.

Namn: Carstensen, Gunilla

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 73 99

E-post: Gunilla.Carstensen@soc.uu.se

Nyckelord: kön, heterosexuallitet, sexuella trakasserier, universitetskultur, forskarnormer.

Forskning: Arbetstitel "Tror du Dolly Parton skulle kunna göra en akademisk karriär?" Om betydelsen av kön och heterosexuallitet i en akademisk kontext.

I min avhandling skriver jag om hur kön och heterosexuallitet konstrueras i en akademisk kontext. Mitt empiriska material består av kvalitativa djupintervjuer med 15 kvinnliga doktorander inom olika vetenskapliga discipliner. Avhandlingen består av olika teman. Ett tema handlar om könssymbolik i akademien, ex vilken symbolik eller symbolisk betydelse är kläder bärare av? Vad säger denna symbolik om relationen mellan normer för femininitet/maskulinitet och forskarnormer? Hur är en seriös forskare och hur sammanfaller dessa föreställningar med hur kvinnor förväntas vara?

Ett annat tema handlar om vilka strategier informanterna använder sig av för att hantera normer för å ena sidan leva upp till en förväntad kvinnlighet och för att å andra sidan "passera" som seriösa forskarstuderande. Vilka "anpassnings"strategier respektive "utbrytar"strategier är möjliga att se i materialet?

Ett tredje tema handlar om sexuella trakasserier. Här är jag intresserad av hur informanterna förstår sexuella trakasserier på ett mer principiellt plan samt hur de förstår och tolkar egna erfarenheter av oönskade sexuella närmanden. Hur placerar de gränsen mellan önskade respektive icke-önskade sexuella närmanden? Är den oproblematiserad att dra? Vad betraktas som legitim/icke-legitim sexuell uppmärksamhet och vad säger detta om normer för kön och heterosexuallitet?

Namn: Ekerwald, Hedvig

Befattning: Docent

Telefon: 018 - 471 11 94

E-post: Hedvig.Ekerwald@soc.uu.se

Hemsida: www.soc.uu.se/staff/hedvig_e.html

Nyckelord: Unga kvinnor, reproduktion, sexualitet, känslor, välfärdsstat, offentligt-privat

Forskning: Unga kvinnor har osynliggjorts både i ungdomsforskning och feministisk forskning men under 1990-talet har det ändrats något. I ett nordiskt forskningsprojekt, "Unga kvinnors vardagsliv och kultur", lett av Kirsten Drotner och med Harriet Bjerrum Nielsen,

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

Eva Lis Bjurman, Magdalena Czaplicka, Monica Rudberg, Liv Emma Thorsen och mig själv har jag gjort den svenska tregenerationsstudien av kvinnors ungdomstid ("Varje mor är en dotter. Om kvinnors ungdomstid under 1900-talet", Brutus Östlings Symposion Förlag, under publicering). I andra artiklar har unga kvinnors sexualitet och familjeförhållanden analyserats. Just nu håller jag på med ett projekt om unga anarkister, i vilket just kvinnornas roll är särskilt betydelsefullt ("Husockupationen i Linköping. Globalt och lokalt i växelverkan", FAS-projekt). En tredje inriktning på min genusforskning är historisk sociologi. Det är med tre publicerade artiklar hittills en studie av Alva Myrdals bidrag till samhällsvetenskapen.

Namn: Eriksson, Kristina

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 73 99

E-post: Kristina.Eriksson@soc.uu.se

Hemsida: <http://www.soc.uu.se>

Nyckelord: Nyckelord: läkar- och könsskapande processer, tolkningsramar och normpendling.
Forskning: "När kön får betydelse(r). En studie av könskonstruktion och läkarskap." I avhandlingen studeras, för det första, hur två grupper universitetsläkare (gynekologer och kirurger) 'gör' kön när de talar om sig själva, andra aktörer, professionella relationer och läkares professionella respektive organisatoriska sammanhang. För det andra analyseras hur heterosexuella läkarpar (där en eller båda parter är läkare) konstruerar kön i (sam)tal om bl.a. vardagens organiserande av yrkes- och familjeliv, tvåsamhet, och parets inbördes fördelning av tid, ansvar och tolkningsföreträde. Ambitionen är också att lyfta fram vad läkar- och könskonstruktioner betyder för kvinnliga och manliga läkares (och deras partners) villkor i arbets- och familjeliv. Avhandlingens övergripande syfte är att bidra med kunskap om i svenska samhället rådande (och ofta motstridiga) tolkningsramar och normer för profession och kön, genom att huvudsakligen studera hur en grupp aktörer tolkningsmässigt förhåller sig till dessa i sin vardag, dels som professionella dels som partners i ett parförhållande.

Namn: Eriksson, Maria

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 34 55

E-post: maria.eriksson@soc.uu.se

Hemsida: http://www.soc.uu.se/staff/maria_e.html

Nyckelord: Gender, Violence, Children Parenthood, Separation/divorce

Forskning: "För barnens bästa". Om kön, våld och föräldraskap vid skilsmässor och separationer ("In the best interest of children". Gender, violence and parenthood at divorces and separations).The aim of the project is to study women's process of leaving an abusive man with whom they have children, as well as how so-called Family Law Secretaries (social workers specialised in child custody, contact and residence) perceive men's violence against women, parenthood and "the best interest of the child" in the context of separation and divorce. The empirical material consists of semi-structured in-depth interviews with fifteen women and ten professionals. Against the backdrop of women's experiences and perceptions of negotiating custody, contact and residence, the project is focusing on if/how the professionals' perceive violence as an issue in their everyday organisational and professional lives; their perceptions of children's situation, experiences and needs; violent men as fathers and battered women as mothers.

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

Namn: Lindberg, Elisabeth

Befattning: Fil Dr, forskare

Telefon: 018 - 471 62 27, 026-64 82 59

E-post: Elisabeth.Lindberg@soc.uu.se

Hemsida: www.soc.uu.se/staff

Nyckelord: sociologi, suicid, kvinnor, könskultur och kontext.

Forskning: "På gränsen till självmord. En könsteoretisk studie av kvinnors självmordsbeteenden".

The aim of this project is to contribute to the understanding of women's suicidal behaviours. This is done by studying the interplay between women's suicidal behaviours and -thoughts and the social contexts, and different arenas, in which they take place. The main focus is set on experiences of sexualised violence, and how these experiences interweave in women's suicidal processes. By means of visualising, problematising and analysing how "suicidal behavior as a process" and "gender as a process" (and "violence as a process") interweave in the ways women think and act in regard to suicide, we also want to take a new step in this field of research; that is, by studying suicidal processes as gendered processes. Methodologically it is a qualitative study, based on interviews with women who made one or more attempts to commit suicide.

Namn: Lundgren, Eva

Befattning: Professor

Telefon: 018 – 471 11 93

Nyckelord: Feministisk teori, kön- och sexualitetsteori, vetenskapsteori, våld mot kvinnor.

Eva Lundgren är sedan 1 juni 1993 professor i sociologi – särskilt kvinnoforskning, särskilt våld mot kvinnor – vid Uppsala universitet. Hon avlade doktorsexamen vid universitetet i Bergen 1985, och blev HSRF-forskare och docent i teologi vid Uppsala universitet 1989. Hennes forskarprofil kan karaktäriseras som empiriutveckling och teoriutveckling i dialektisk samverkan; en profil som utvecklats både utifrån ett feministiskt forskningsintresse och samhällsvetenskapliga och filosofiska arbeten. Genom analyser av olika empiriska fält – framför allt inom områdena våld mot kvinnor, sexuella trakasserier, sexuella övergrepp i själavården och sexuella och rituella övergrepp mot barn – har Lundgren ifrågasatt statistiska feministiska könsteorier och utvecklat feministisk teori där hon utgår från att kön konstitueras i en livslång och interaktionell ömsesidigt relaterande process. Här har fokus riktats mot hur kön skapas i förhållande till (genom brott, bekräftelse och utveckling) implicita och explicita kulturella regel- och normuppsättningar (nationella, del – och subkulturella), konstruktioner av sexualitet. I sin senaste bok ”Ekte kvinne?”(2001) vidareutvecklar hon forskningsprofilen med en ny förståelse av identitet – knuten till en samhandlande aktör – som ett alternativ till de rådande identitetsförståelserna inom feministisk teori. Lundgren har även lett den första svenska omfångsutredningen om våld mot kvinnor (10 000 kvinnor), vars första resultat, presenterat i boken ”Slagen dam”(2001), visar en ny våldsbild: våld mot kvinnor är en utbredd, frekvent och komplex företeelse som förekommer i alla typer av relationer.

Eva Lundgren har under sin verksamma tid som professor byggt upp flera nationella och internationella forskningsprogram och forskarnätverk, av vilka kan nämnas ”Kön i förändring och stabilitet” (ca 30 doktorander och forskare) vars syfte är att empiriskt och teoretiskt studera hur moderna könskonstituerade processer utvecklas mellan samhällelig och individuell stabilitet och förändring. I förlängningen av intresset för feministisk könsteori, har detta lett fram till en skarp kritik mot den feministiska forskningens analytiska uppdelning

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

mellan biologiskt och socialt kön. Hon har utvecklat analytiska redskap som håller samman det denna uppdelning skiljer åt: förbindelsen mellan kropp, symbol och sexualitet.

Namn: Lundström, Catrin

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 78 45

E-post: Catrin.Lundstrom@soc.uu.se

Nyckelord: kön, etnicitet, sexualitet, segregation

Forskning: Offer eller "kickers"? Betydelsen av sexuella normer i konstruktionen av kön och etnicitet bland unga kvinnor med invandrarbakgrund i Sverige. Syftet med mitt avhandlingsprojekt är att undersöka hur sexuella normer och diskurser om invandrarskap får betydelse i unga kvinnors interaktion, självbild och utsatthet i en etniskt boendesegregerad förort. Jag har valt att fokusera på latinamerikanska unga kvinnor för att förstå hur bilden av dem som sexuellt aktiva och diskursen om dem som "kickers" påverkar deras självbild och interaktion med andra invandrarflickor. I begreppet "kicker" finns implicit en koppling mellan invandrarskap och våld som kan internaliseras av invandrarflickorna själva.

Eftersom identitetsskapande sker i en interaktiv process kommer jag även ta in muslimska unga kvinnor med bakgrund i Mellan Östern och svenska unga kvinnor i analysen. I denna interaktion blir kön och etnicitet som sociala konstruktioner tydlig, eftersom dessa olika grupper förhåller sig till diskurser om invandrarkvinnor på olika sätt. Urvalet består av unga kvinnor mellan 15-19 år, från högstadium och gymnasium i förorter till Stockholm. Jag kommer att använda en kombination av olika kvalitativa metoder. Dessa är skrivna berättelser, fokusgruppdiskussioner och observationer.

Namn: Peterson, Helen

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 471 14 53

E-post: Helen.Peterson@soc.uu.se

Nyckelord: arbetsmarknadens könssegregering, könsordnande processer på arbetsplatser, könsaspekter i det postmoderna samhället.

Forskning: Nya företag – nya könsordningar? Jag intresserar mig i min forskning för de könsordnande processer som upprätthåller en könssegregerad arbetsmarknad där kvinnors arbete har lägre status, sämre villkor och ger sämre lön än mäns. Mitt nu pågående forskningsprojekt fokuserar på arbetsvillkoren för kvinnor och män i IT-branschen. Trots förhoppningar om ökad jämställdhet i en bransch som präglats av flexibilitet, nätverksorganisationer och en avsaknad av patriarkal företagskultur, faller även den här nya branschen in i det traditionella könssegregerande mönster som resten av arbetsmarknaden uppvisar. De bäst betalda och högst rankade jobben innehas till största delen av män. En huvudfrågeställning är: Vilka processer ligger bakom den här könssegregeringen?

Förutom feministisk teori tas utgångspunkten i modernitetsteorier om vad som utmärker vår samtid, det som ibland kallas det "postmoderna" samhället. Det är ett samhälle karaktäriserat av en ökande individualisering och en minskande betydelse av kategorier och strukturer som "kön" och "klass". Individerna har idag själv ett större ansvar än någonsin tidigare för sin livshistoria. En annan huvudfrågeställning är därför: Hur hanterar kvinnor och män motsättningen mellan å ena sidan denna individualisering och å andra sidan de kvarvarande könsordningar som de trots allt möter på den könssegregerade arbetsmarknaden?

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

Namn: Rathsman, Kerstin

Befattning: Fil. Dr., studierektor

Telefon: 018 - 471 11 83

E-post: Kerstin.Rathsman@soc.uu.se

Nyckelord:

Forskning: INCEST; "Residing in a stolen body".

In this study I analyze, from a symbolic interactionist perspective, the way in which experiences of incest in childhood have an impact on the process of the development of self, as well as the consequences with regard to the social self in adult life. The empirical data consist of 15 interviews with women who have been subjected to incest by biological fathers or stepfathers.

Namn: Krekula,Clary

Titel: Doktorand

E-post: Clary.Krekula@soc.uu.se

Telefonnummer:018-471 11 69

Nyckelord: Kvinnoidentiteter, äldre kvinnor, feministisk socialgerontologi, genusochåldrande
Forskning: Inom den socialgerontologiska forskningen har beskrivningen av åldrande kvinnor utgått från ett eländesperspektiv. Resultat från studier på yngre kvinnor har också förutsatts gälla för de äldre och man bortser på så vis från att åldrandet kan medföra utveckling och tillväxt. Enligt det dominerande teoretiska antagandet beskrivs äldre kvinnor som dubbelt utsatta, dels såsom kvinnor och dels såsom äldre. Kvinnors åldrande beskrivs som smärtsamt främst utifrån att de inte sägs leva upp till ungdomliga skönhetsnormer och inte heller kunna fortsätta med omhändertagande uppgifter. I den mån dessa antaganden har prövats empiriskt uppvisar forskningen motstridiga resultat. Det saknas dock konkreta data om äldre kvinnors egna uppfattningar om sin verklighet. Framför allt saknas studier utifrån andra perspektiv än det dominerande eländesorienterade synsättet. Mitt projekt syftar till att belysa området utifrån ett salutogent perspektiv, som betonar det friska och det positiva. I en explorativ studie av kvinnor som är äldre än 70 år vill jag undersöka vilka beskrivningar av att vara kvinna och äldre som framträder då man anlägger det salutogena perspektivet. Genom att synliggöra hittills osynliggjorda bilder av kvinnors åldrande kan projektet bidra till att skapa mindre negativa förväntningar på det egna åldrandet bland kvinnor.

Lärarytbildningsområdet

Lärarytbildning

Namn: Svennbeck, Margareta

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 – 471 22 98

E-post: margareta.svennbeck@ilu.uu.se

Nyckelord: NO-utbildning, jämställdhet, kunskapssyn, miljöfostran, diskursanalys

Hemsida: margareta.svennbeck@ilu.uu.se

Forskning: Arbetstitel: Jämställdhet och miljöfostran i fysikläromedel

Avhandlingsarbetet är inriktat på utbildning i de naturorienterade ämnen i högstadiet i relation till läroplanens allmänna mål om jämställdhet och miljöfostran. Syftet är att undersöka skolans NO-undervisning i relation till dessa målsättningar via diskursanalyser av läromedel i fysik. För att göra detta upparbetas först ett teoretiskt perspektiv hur jämställdhet och miljöfostran kan förstås i relation till värderingar som rör kunskapssyn (kunskapsvägar) och förhållningssätt till naturen. Analysen görs sedan med avseende på kunskapsvägar och

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

förhållningssätt. Med jämställdhet avses i avhandlingen en kvalitativ aspekt av jämställdhet, huruvida både manliga och kvinnliga perspektiv och värderingar ges utrymme inom NO-utbildning. Manligt och kvinnligt avser genuskonstruktioner på en diskursiv nivå.

Medicinska vetenskapsområdet

Medicinska fakulteten

Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap

Enheten för socialmedicin

Namn: Jansson von Vultée, Pia

Befattning: Doktorand

Telefon: 018 - 611 35 27

E-post: Pia.Vultee@pubcare.uu.se

Nyckelord: Chefskap, genus, inflytande, läkare, välbefinnande

Forskning: Forskar på socialmedicin i genusforskning med tema chefskap och välbefinnande.

Utvärderar tre olika chefsprogram som är gjorda för kvinnliga läkare.

Bakgrund: kvinnliga läkare rapporterar sämre hälsa än manliga läkare. Risken är större för kvinnliga läkare att ta sitt liv än kvinnor i övrigt inklusive andra kvinnliga akademiker. Orsaken till detta är delvis identifierat, kvinnliga läkare upplever lägre inflytande och auktoritet än manliga läkare. Kvinnliga läkare är dessutom i mindre utsträckning på chefspositioner än vad manliga läkare är, trots att kvinnor i lika stor utsträckning som män arbetar som läkare.

Studiedesign. Denna studie fokuserar initialt på skillnader mellan kvinnor och män, chefer och icke-chefer och kvinnliga och manliga chefer i den studerade perioden.

Sedan följs denna kartläggning av utvärdering av tre olika chefsprogram som hållits för kvinnliga läkare. Programmen är mentorsprogram, chefsvärk och föreläsningsserier. Tio olika grupper startade på dessa teman på fem olika orter i mellan Sverige. Totalt ingår 52 kvinnliga läkare i chefsatsningar under hösten 1997 – våren 1998. Dessa jämförs med en kontrollgrupp, som är lika stor.

En ett års utvärdering sker direkt efter chefsprogrammets slut, och sedan efter ytterligare ett år. Fokus på utvärderingarna är både på organisatorisk, individuell och hierarkisk utveckling.

Samtidigt eftersöks skyddande faktorer för chefer av bägge könen, för att identifiera orsaker till välbefinnande. Detta för att förbättra hälsa, minska utmattning och uppsägningar hos cheferna.

Institutionen för medicinska vetenskaper

Arbets- och miljömedicin

Namn: Rask-Andersen, Anna

Befattning: Docent

Telefon: 018 - 611 36 50

E-post: Anna.Rask_Andersen@medsci.uu.se

Nyckelord:

Forskning: Jag arbetar sedan 1996 med undervisning på kursen i Kvinnomedicin, en valfri 5-poängskurs på läkarlinjen, som även är öppen för andra intresserade. Karin Grave, Christine Werner och jag håller på att starta en större undersökning av ev. olika behandling pga kön på

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

läkarlinjen. Vi ska gå ut till samtliga studenter på utbildningen, ca 600 stycken. Det är en utvidgning av Karin Graves pilotprojekt från våren 2000.

Hälsoproblem bland kvinnor som arbetar i lantbruket.

Den totala hälsosituationen för kvinnor som arbetar inom lantbruket att undersökas. Speciellt fokuseras undersökningen på symptom från andningsorganen, rörelseorganen och hud samt på psykosociala påfrestningar. Det har tidigare gjorts många undersökningar av lantbrukares arbetsjukdomar, men dessa undersökningar har främst gällt män. Ofta har studier endast inkluderat heltidssysselsatta i lantbruket och kvinnorna har därför blivit så få att de strukits ur de statistiska analyserna, trots att de i realiteten ofta är dubbelarbetande eller t.o.m. trippelarbetande med arbete i lantbruket förutom hemarbete och förvärvsarbete utanför hemmet. I andra fall har man inte delat upp resultaten på kön utan analyserat kvinnor och män tillsammans. Trots detta har man ofta extrapolerat de resultat som (huvudsakligen) baserats på män även till kvinnor, då man utgått från att samma förhållanden gäller för kvinnor som för män, vilket sannolikt inte är fallet. Kvinnor har andra arbetsuppgifter i lantbruket än män. De fysiska förutsättningar och exponeringen är heller inte desamma. Den aktuella undersökningen riktar sig till kvinnor som arbetar i lantbruket i Hallands län, Sveriges djurtätaste län med många kvinnor verksamma inom lantbruket. En enkät har skickats till kvinnorna på 2866 gårdar med över tio hektar åkerareal. Dessutom har samma enkät skickats till 2500 kvinnor slumpvis utvalda ur befolkningsregistret i Hallands län. Arbetsmiljöfaktorer kartläggs med omfattande frågor på basis av erfarenheter från projektgruppens tidigare studier.

Lungmedicin och allergologi

Namn: Lindberg, Eva

Befattning: Överläkare, Doktor med. vet.

Telefon: 018 - 611 40 61

E-post: Eva.Lindberg@medsci.uu.se

Nyckelord: Snarkning, sömnapné, diabetes, hjärt-kärlsjukdom

Forskning: Andningsrubbingar under sömn hos kvinnor – en populationsbaserad studie avseende symtom och samband med diabetes och hjärt-kärlsjukdom

Hos vissa snarkare leder trånga förhållanden i övre luftvägar till andningsuppehåll under sömn (sömnapné) med påverkan på syrsättning och korta mikrouppvaknanden vilket ger försämrad sömnkvalitet och därmed symtom dagtid. Tidigare ansågs såväl snarkning som sömnapné förekomma huvudsakligen hos män. Nyare data visar att ca två procent av medelålders kvinnor har sömnapné men de är ofta odiagnostiserade, eventuellt för att de har andra dagsymtom än män. Studier (huvudsakligen på män) har även visat att det finns ett samband mellan sömnapné och hjärt-kärlsjukdom.

I denna studie kommer vi att undersöka 400 kvinnor varav 200 "vane-snarkare". De kommer att genomgå nattlig polysomnografiundersökning med registrering av bl. a. andning, sömndjup och hjärtverksamhet. Utsöndring av stresshormoner under natten analyseras liksom blodprover för ämnen som indikerar hjärtkärlsjukdom och diabetes. Vidare görs glukosbelastningstest för mera noggrann analys av glukoskänslighet. Dagsymtom analyseras med frågeformulär.

Studien kommer att ge viktig information om hur sömnapné påverkar glukosomsättningen i kroppen och risken för hjärt-kärlsjukdom. Dels kommer vi att kunna besvara om tidigare

Förteckning över forskning med genusperspektiv dnr UFV 2002/1550

resultat från studier gjorda på män är giltiga även för kvinnor. Dessutom kommer studien att ge nya kunskaper om via vilka mekanismer sömnapné påverkar hjärta och blodkärl. Studien kommer vidare att ge viktig information om vilka dagsymtom som är typiska hos kvinnor med sömnapné vilket kommer att öka möjligheterna för sjukvården att identifiera de kvinnor som har nytta av utredning med nattlig registrering och kunna erbjuda adekvat behandling.

Centrum för kvinnoforskning

Namn: Eliasson, Mona

Befattning: Forskare, Föreståndare för Centrum för kvinnoforskning

Telefon: 018 471 22 76

E-post: Mona.Eliasson@cfr.uu.se

Nyckelord: Kvinnomisshandel/-kränkningar, psykologi, omhändertagande, kvalitativ forskningsmetodik.

Forskning: Fokuserar för närvarande på omhändertagande av kvinnor som utsatts för våld av sina män, utveckling av effektiva stödgruppsmetoder och konstruktionen av den utsatta kvinnan.

Arbetar också med sammanställandet av antologier med svenska feministers texter från Agneta Horn, 1640 – nutid.

Namn: Malmberg, Denise

Befattning: Univ. lektor

Telefon: 018 - 471 22 78

E-post: Denise.Malmberg@cfr.uu.se

Nyckelord: kön, funktionshinder/handikapp, kropp, brott och övergrepp

Forskning:

1. Höga klackar och rullstol. En könsteoretisk studie av kvinnor med livslångt funktionshinder. Undersökningen, som bygger på dels ett urval kvinnors livsberättelser och dels ett större arkivmaterial, fokuserar på två huvudområden. Det ena är att utifrån ett könsteoretiskt perspektiv analysera det specifika i kombinationen med att vara funktionshindrad kvinna. Hur skapar, förändrar och överskrider man som kvinna med en synlig funktionsnedsättning sina livsvillkor? Hur lär man sig kvinnlighet? Det andra problemområdet rör den motsättning som i vår västerländska kultur råder mellan att ha en funktionsduglig (the able body) och en funktionsoduglig (the disabled body) kropp). Vad betyder denna motsättning för den utdefiniering som görs av funktionshindrade på grund av att deras kroppar klassificeras som avvikande?
2. Brott, kön och funktionshinder. Undersökningen, som nyligen initierats, är uppdelad på två delar: en kartläggning och en problemformulerande del. Fokus ligger på det våld och de kränkande handlingar/övergrepp av såväl fysisk, psykisk, sexuell, social och/eller ekonomisk art som utövas mot olika grupper av funktionshindrade i vårt samhälle. Undersökningen sker i samarbete med Institutet för handikappvetenskap vid Örebro universitet.